

Årstad bydel i Bergen

Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunenes arbeid med å skaffe oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne, jamfør lov om folkehelsearbeid. Også andre informasjonskilder må benyttes i oversiktsarbeidet, se figuren nedenfor.

Statistikken er hentet fra Kommunehelsetatistikkbank per februar 2023.

Utgitt av
Folkehelseinstituttet
Postboks 222 Skøyen
0213 Oslo
E-post: kommunehelsetatistikk@fhi.no

Redaksjon:
Camilla Stoltenberg, ansvarlig redaktør
Else Karin Grøholt, fagredaktør
Fagredaksjon for folkehelseprofiler
Idékilde: Public Health England
Illustrasjoner: FHI og Fete Typer

Artikkelen på midtsidene er skrevet i samarbeid med Helsedirektoratet.

Bokmål

Batch 2901232101.0802231414.2901232101.0702231250.08/02/2023 16:29

Nettside:
www.fhi.no/folkehelseprofiler

Noen trekk ved bydelens folkehelse

Bomiljø er temaet for folkehelseprofilen 2023. Temaet gjenspeiles i indikatorer og figurer.

Indikatorene som presenteres i profilen er valgt med tanke på helsefremmende og forebyggende arbeid, men er også begrenset av hvilke data som er tilgjengelige på bydelsnivå. All statistikk må tolkes i lys av annen kunnskap om lokale forhold.

Befolkning

- I aldersgruppen 45 år og eldre er andelen som bor alene høyere enn i landet som helhet.

Oppvekst og levekår

- Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er høyere enn i landet som helhet. Vedvarende lav husholdningsinntekt vil si at den gjennomsnittlige inntekten i en treårsperiode er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge.
- Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de har høy tilfredshet med livet, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Andelen inkluderer de som svarer 8 eller høyere på en skala fra 0-10 der 0 er det verst mulige livet de kan tenke seg og 10 det best mulige. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Miljø, skader og ulykker

- Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er svært eller litt fornøyd med lokalmiljøet, er høyere enn landsnivået. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Helserelatert atferd

- Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er lite fysisk aktive (andpusten eller svett sjeldnere enn én gang i uka), er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Helsetilstand

- Forskjellen i forventet levealder mellom de som har grunnskole og de som i tillegg har videregående eller høyere utdanning, er større enn i landet som helhet. Forskjellen i forventet levealder mellom utdanningsgruppene er en indikator på sosiale helseforskjeller i bydelen.

Bomiljø og folkehelse

En egnet bolig i et godt bomiljø er et fundament for helse og livskvalitet. Det finnes en rekke virkemidler som bidrar til at alle innbyggerne bor slik at de kan leve gode liv.

I Norge er det et mål at alle skal bo trygt og godt. Boligen må være tilpasset den enkeltes behov og være i et bomiljø som gir mulighet for å delta i samfunnet, knytte kontakt med andre og å utvikle og utfolde seg, se figur 1.

Et bomiljø som gir mulighet for deltakelse og aktivitet, for eksempel med tilgang på grøntområder, er viktig for alle og særlig for barn og eldre.

I årene fremover vil vi få flere og en økende andel eldre, se figur 2. Dette må planlegges for i kommuner og bydeler. Kvaliteter ved boligene og nærmiljøet som gjør det godt å leve i for eldre, er også godt for andre. Å utvikle et aldersvennlig samfunn kan derfor være et nyttig prinsipp i samfunnsutviklingen generelt.

I mange kommuner arbeides det aktivt med FNs bærekraftsmål, og utjevning av sosiale helseforskjeller, arbeidet med økt livskvalitet og aldersvennlig samfunnsutvikling står høyt på agendaen. Målsetningene innenfor disse innsatsområdene kan overlappe, og synergier kan skapes gjennom samarbeid om felles mål på tvers av sektorer. Gode boliger og bomiljøer kan bidra til en gunstig utvikling og måloppnåelse på flere av innsatsområdene.

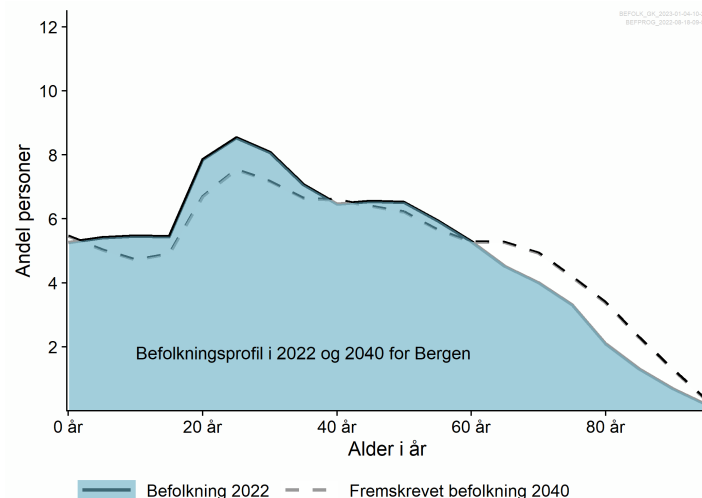
Tilgjengelighet til goder og ressurser

Nærhet til hverdagsarenaer og tilgjengelige tilbud og tjenester kan bidra til opplevelse av tilhørighet og god bo-opplevelse i alle faser av livet. God utebelysning, sitteplasser og godt vedlikehold er for eksempel viktig for eldre.

Figur 1. Nærmiljøkvaliteter som har betydning for helse og livskvalitet.

Figur 2. Aldersfordeling i kommunen i 2022 og fremskrevet for 2040 (SSB).

Boligområder som utvikles ved knutepunkt med kort avstand til hverdagsarenaer bidrar til redusert transportbehov. Der det er lengre avstander, kan imidlertid gode transportmuligheter bidra til å gjøre tilbud og tjenester lettere tilgjengelig.

Fortetting kan øke attraktivitet, men kan samtidig prise ut grupper med lav inntekt. I utviklingen av boligområder er det også nødvendig å ta hensyn til dagens og fremtidens miljøutfordringer, som for eksempel støy, luftforurensning, flom, overvann og ras.

Stabile og varierte bomiljøer – en verdi i seg selv

Et stabilt bomiljø gir trygghet og mulighet for å knytte kontakt og delta aktivt i nærmiljøet. Forhold som kan ha betydning for stabiliteten i et bomiljø er befolkningssammensetning, andel som leier bolig, variasjon i boligtyper, fysiske og sosiale miljøfaktorer og hvor attraktivt området er. Se figur 3 for ungdommers opplevelse av nærmiljøet.

I områder med et variert boligtilbud er det ofte enklere å bytte bolig, og dermed kunne bli boende i samme område når behovet endrer seg gjennom livet – som når en får barn, blir alene eller får behov for tilrettelagt bolig. At selve boligen er egnet for, eller kan tilpasses, ulike livsfaser vil også bidra til at en kan bli boende når livet endrer seg.

Variasjon i boligsammensetningen kan bidra positivt til at ulike grupper av befolkningen kan bosette seg i området.

I Norge eier de fleste sin egen bolig, men andelen varierer mellom ulike grupper av befolkningen. Det er for eksempel en lavere andel boligeiere blant familier med lav inntekt og i innvandrerbefolkningen enn blant andre grupper. Leietakere flytter oftere enn boligeiere, og mye utleie reduserer stabiliteten i bomiljøene. Se figur 4 for andel som leier bolig i bydelen.

Figur 5 viser befolkningsendring for bydelene i kommunen. I årene framover vil byene og områdene rundt kunne få sterk befolkningsvekst, mens mange distriktskommuner vil oppleve en nedgang i folketallet og en aldrende befolkning. Dette gir byer og distriktsområder ulike boligutfordringer.

Utfordringer i byer

I byene har mange stadig flere utfordringer med å etablere seg på boligmarkedet på grunn av høye boligpriser. I større byer er det derfor vanligere å leie bolig. Boliger til en overkommelig pris og en langsiktig boligplanlegging kan bidra til at blant andre førstegangsetablerere, barnefamilier og personer med lav til middels inntekt, kan bosette seg i byområder.

Over tid har det vært en økende tendens til opphopning av levkårsutfordringer i enkelte byområder. Andelen barn som vokser opp i lavinntektsfamilier er høy i noen av disse områdene, der flere bor trangt, leier og har ustabile boforhold. Se figur 4 for omfanget av noen av disse utfordringene i bydelen. Personer som leier bolig har oftere levkårsproblemer og dårligere boforhold enn personer som eier egen bolig. I tettbebygde strøk kan også miljøfaktorer som luftforurensning og støy være utfordringer som reduserer bokvalitet og attraktivitet. Støy er en miljøfaktor som ofte rammer skjevt med tanke på sosioøkonomisk tilhørighet.

Virkemidler

Kommunen kan legge til rette for egnede boliger og helsefremmende bomiljøer gjennom sin rolle som tomteeier og tjenesteyter, og gjennom en overordnet og langsiktig samfunns- og arealplanlegging.

Oversikt over befolknings sammensetning, boligsammensetning, boligmarked og behov for ulike type boliger i de ulike delene av kommunen er avgjørende. En slik oversikt er et viktig utgangspunkt for at kommunen, gjennom sin samfunns- og arealplanlegging, kan møte alle innbyggernes boligbehov. Gode medvirkningsprosesser legger til rette for god innsikt i hvilke behov innbyggerne i de ulike bydelene har.

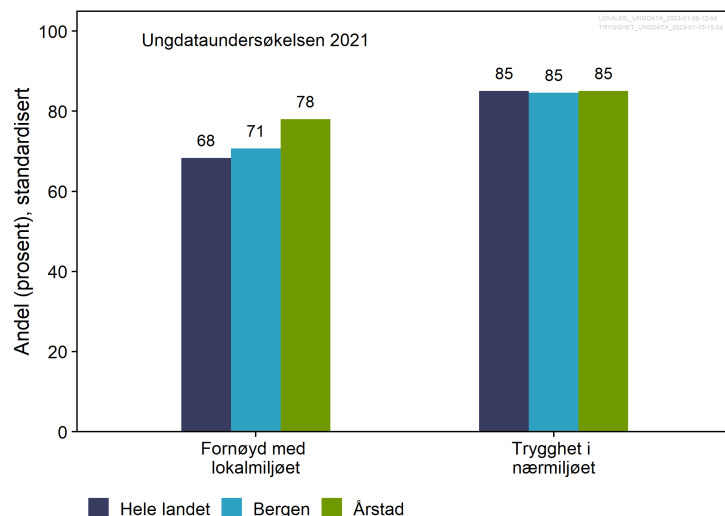
For mange vil det være utfordrende å skaffe seg og beholde en egnet bolig på grunn av økonomiske forhold. Det kan handle om å klare å betale husleien eller å kunne kjøpe seg egen bolig.

Det finnes ulike ordninger som kommunen kan formidle til innbyggerne og flere kommuner og bydeler har egne boligkontorer for formidling av disse. Bostøtte og startlån til å kjøpe bolig, tilpasse boligen eller refinansiere boligen er eksempler på slike ordninger. Disse ordningene kan for eksempel bidra til at en barnefamilie kan få en stabil og trygg bolig, eller at en person med nedsatt funksjonsevne får mulighet til å tilpasse boligen sin.

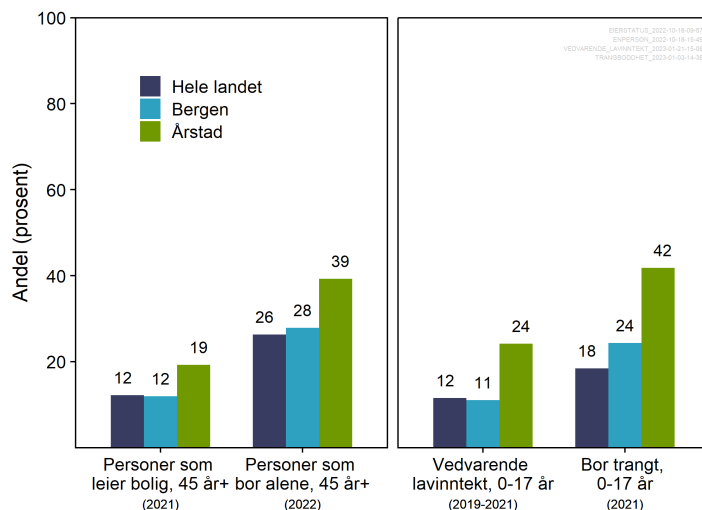
Les mer:

- Utvidet artikkel med referanser på www.fhi.no/folkehelseprofiler
- [Veiviseren for bolig \(Husbanken\)](#)
- [Lokale folkehelse tiltak - bolig \(Helsedirektoratet\)](#)

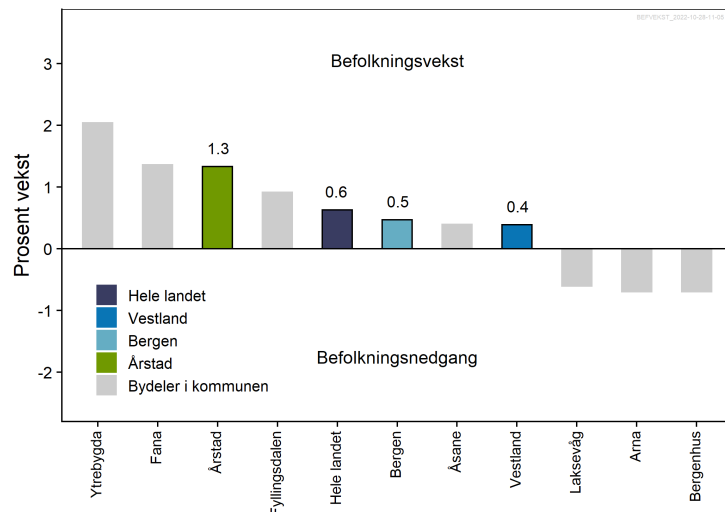
Figur 3. Andel ungdomsskoleelever som er fornøyd med lokalmiljøet og andel som føler seg trygge i nærmiljøet (Ungdata).

Figur 4. Andel som leier bolig, andel som bor alene, andel barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt og andel barn som bor trangt (SSB).

Figur 5. Endring i befolkningen for bydelene i kommunen fra 2021 til 2022 (SSB).

Folkehelsebarometer for bydelen

I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for bydelen og kommunen med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at bydeler og kommuner kan ha ulik alders- og kjønns sammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i bydelen. I Kommunehelsa statistikkbank, <http://khs.fhi.no>, finnes flere indikatorer samt utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for bydelen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå.

- ▲ Bydelen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- ▲ Bydelen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- ▲ Bydelen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- ▲ Bydelen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- ▲ Ikke testet for statistisk signifikans
- Verdien for kommunen (ikke testet for statistisk signifikans)
- Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom bydelene i kommunen

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert og k = kjønnsstandardisert. Les om endringer i tall fra Ungdataundersøkelsen 2021 [her](#).

1./2. 2022. 3. 2022, i prosent av befolkningen. 4. 2021. 5. 2021, høyeste fullførte utdanning (av alle med oppgitt utdanning). 6. 2019-2021, barn (0-17 år) som bor i husholdninger som i en treårsperiode har en gjennomsnittlig inntekt under 60 % av nasjonal median. 7. 2021, forholdet mellom inntekten til den personen som befinner seg på 90-prosentilen og den som befinner seg på 10-prosentilen. 8. 2019-2021, 0-17 år, av alle barn det betales barnetrygd for. 9. 2021, omfatter de som ikke er i arbeid, utdanning eller opplæring (NEET). 10. 2021, andelen er presentert i prosent av personer i privathusholdninger. 11. 2021, trangbodhet defineres ut ifra antall rom og kvadratmeter i boligen. 12./13. Skoleårene 2019/2020-2021/2022. 14. 2019-2021, omfatter elever bosatt i bydelen. 15. U.skole, de som angir 8-10 på en skala fra 0-10, der 0 er det verst mulige livet de kan tenke seg og 10 det best mulige. 16. U.skole, opplever at nærområdet er trygt på kveldstid. 17. U.skole, svarer «ja, jeg er med nå». 18. U.skole, svært eller litt fornøyd. 19. U.skole, svært bra eller nokså bra tilbud. 20. U.skole, ganske mye eller veldig mye plaget. 21. U.skole, fysisk aktivt (svett og andpusten) mindre enn én gang i uken. 22. U.skole, daglig utenom skolen. 23. 2017-2021, fødende som oppga at de røykte i begynnelsen av svangerskapet, oppgitt i prosent av alle fødende med røykeopplysninger. 24./25. 2007-2021, beregnet basert på aldersspesifikk dødelighet. 26. 2007-2021, vurdert etter forskjellen i forventet levealder ved 30 år, mellom de med grunnskole som høyeste utdanning og de med videregående eller høyere utdanning. 27. U.skole, har mange plager (ganske mye eller veldig mye plaget). 28. 2018-2020, 0-74 år, muskel- og skjelettplager og -sykdommer (ekskl. brudd og skader), brukere av primærhelsetjenestene fastlege, legevakt, fysioterapeut og kiropraktor. 29. 2019-2021, omfatter innlagte på sykehus og/eller døde. 30. 2017-2021.

Datakilder: Statistisk sentralbyrå, NAV, Ungdata-undersøkelsen fra Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet, Primærhelsetjenestene fastlege og legevakt (KUHR-databasen i Helsedirektoratet), Hjerter- og karregisteret, Nasjonalt vaksinasjonsregister SYSVAK og Medisinsk fødselsregister.

For mer informasjon, se <http://khs.fhi.no>.